

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: 2 Pt 1, 3 – 11

Text: Mt 7, 13 – 14

Vejděte těsnou branou; prostorná je brána a široká cesta, která vede do záhuby; a mnoho je těch, kdo tudy vcházejí. Těsná je brána a úzká cesta, která vede k životu, a málokdo ji nalézá.

a L 13, 23 – 24

Kdosi mu řekl: "Pane, je opravdu málo těch, kteří budou spaseni?" On jim odpověděl: "Snažte se vejít úzkými dveřmi, neboť mnozí, pravím vám, se budou snažit vejít, ale nebudou schopni.

V prvním čtení jsme četli o široce otevřeném přístupu do věčného království našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista. To je krásná představa. Ale my známe, bratři a sestry, spíše to slovo, že do Božího království vede úzká cesta a těsná brána. Může se ta těsná brána někdy opravdu doširoka rozevřít? To bude teď předmětem našeho zkoumání.

Nejprve tedy ta úzká cesta a těsná brána. Tak popisuje vstup do Božího království Ježíš. Popravdě řečeno, Ježíš neříká nic až tak originálního. Přirovnat život k cestě není nic neobvyklého a nebylo to neobvyklé ani v Ježíšově době. Například velká žalmová tradice mluví o „*chození* v zákoně Hospodinově“. Neobvyklé nebylo ani to, že zde Ježíš položil vedle sebe cestu k životu a cestu do záhuby. Neobvyklé je to, že zde vlastně doporučuje hledání postranních cest a postranních vrátek. Čekali bychom spíše výrok o tom, že cesta spravedlivého bude přímá, přímočará, jednoznačná a solidní. Ovšem přímé, jednoznačné a solidní byly tenkrát vojenské silnice, které si všude budovali Římané. Vedly od města k městu, od pevnosti k pevnosti, od vojenského ležení k vojenskému ležení.

V čem je tedy protiklad mezi širokou a úzkou cestou z Ježíšova přirovnání? Nevím, proč se nám vždycky vnučuje představa, že úzká cesta je trnitá. Úzká cesta může být také krásná lesní pěšinka porostlá mechem. Může a nemusí — jde o to, že člověk neví, co jej za nejbližším zákrutem čeká.

Základní rozdíl, o který tu jde, je myslím právě v té nejistotě. Široká, dlážděná, vyšlapaná cesta budí především jistotu, že někam vede; takové cesty se nebudují odnikud nikam. Na velkou cestu se lze spolehnout, že po ní někam dojdeme. Navíc po ní jde hodně lidí. Přece by nešli všichni špatně. Naproti tomu úzké pěšince se nedá hned věřit. Kdoví kdo si ji vyšlapal, kdoví ke komu nás zavede.

Široká a úzká brána jsou na tom podobně. Nejde o městskou bránu se dvěma vstupy: širokým pro povozy a úzkým pro pěší. Musí tomu být jinak, protože čteme, že každá vede jinam. Tady jde spíš o to, že široká je hlavní brána, za kterou následuje i hlavní (řekněme královská) cesta někam na velké tržiště nebo k paláci. Člověk má na ní pocit jistoty, že nezabloudí, a navíc je tam i bezpečno, jsou tu lidé, je zde odevšad vidět... Úzká branka povede spíš do pochybné čtvrti někde na periferii. Možná, že je také nedaleko od paláce, ale přesto bude spíše někde na jeho „odvrácené“ straně. Kdoví s kým se tam člověk setká, kdoví kam zabloudí a jestli vůbec dojde.

Potíž úzké cesty nemusí tedy být v tom, že by se po ní šlo obtížněji. Problém úzké brány není v tom, že by se skrze ni člověk nemohl protáhnout. Potíž je v tom, jak podezřele, méněcenně a hlavně nedůvěryhodně vypadají vedle těch velkých. Řecké slovo, které překládáme jako „úzká“, znamená spíše „stísněná“ a souvisí se slovem „tíseň“, ale ta tíseň může pramenit už ze samotné nejistoty, zda jsem na správné cestě. Člověk, který po takové cestě jde, si chtít nechtě musí připustit otázku, zda jí důvěřuje. A to je základní protiklad v podobenství: důvěryhodnost — nedůvěryhodnost, důvěra — nedůvěra.

Stručně řečeno, vstupní branou do Božího království je tedy důvěra, víra. Jsme spaseni pouhou vírou. Apoštol Pavel to často zdůrazňuje: Vírou jsme získali přístup k Boží milosti. A víra je také tím, co činí cestu a bránu do Božího království úzkou. To, že tuto cestu nalézá jen málo lidí, není dáno náročností té cesty, ale naopak tím, že většině se to zdá příliš jednoduché, primitivní, snad i příliš naivní. Proto Ježíš říká: Mnozí se budou snažit vejít do Božího království, ale nebudou schopni. Ne proto, že by křesťanství kladlo na lidi tak vysoké morální nároky anebo požadovalo nadlidské výkony, ale právě naopak. Že vyžaduje pouze obyčejnou dětskou důvěru. Nebudete-li jako děti, zajisté do království Božího nevejdete, říká Ježíš.

To přirozeně vyvolává otázku: Jak je to potom s tou morálkou, dobrými skutky, s poslušností Božích přikázání a vůbec se zbožným životem? Bratři a sestry, může to znít provokativně, ale to je něco, co se teprve k té víře jakoby dodatečně připojuje. Prvotní je a musí být víra. Totiž víra v Pána Ježíše Krista, jako našeho Spasitele — to je to jediné a plně postačující, co nás uschopňuje ke vstupu do Božího království. Ne naše skutky, ne naše zbožnost, ne morálka. To všechno jsou věci, které se posléze z naší víry rodí. Které mají svůj původ ve víře, a pravá víra se jimi také osvědčuje. Vždyť nakonec poslušnější bude dítě, které svým rodičům bezmezně důvěřuje než dítě, které má pochybnosti o jejich dobrých úmyslech. To může sice také poslechnout, ale možná jen ze strachu před trestem, což

není nic jiného než pouhá vypočítavost. Rozdíl mezi poslušností, vyrůstající z důvěry a poslušností ze strachu je propastný. A to platí i ve vztahu k Bohu. Proto Bůh chce s námi nejprve navázat vztah důvěry, proto stojí na prvním místě víra, z níž by teprve vyrostla poslušnost. Bůh jistě nestojí o slepou, útrpnou či servilní poslušnost otroka. Taková zbožnost by byla křečovitá, toporná, zat'atá, a velmi, velmi smutná.

Bratři a sestry, bez dětské víry v nebeského Otce nejsme schopni žít opravdu zbožný život. Křesťanství nemá nic společného s úpornou snahou poslouchat Boha, ale je to radování se z Boží blízkosti a z toho, že se nám Bůh sám dává poznat. Když v Bohu rozpoznáme milujícího Otce, jeho božskou moc, jeho slávu a jeho mocné činy, pak s tímto poznáním obdržíme i všechno to, co je potřeba ke zbožnému životu. Tak to říká apoštol Petr ve svém listu: „Všecko, čeho je třeba k zbožnému životu, darovala nám jeho božská moc, když jsme poznali toho, který nás povolal vlastní slávou a mocnými činy.“ A pak ovšem má smysl nechat svou víru plodit a rozrůstat se o nové a nové ovoce skutků víry.

Říkáváme, že víra je dar. A je to pravda. Ale stejně tak jsou darem všechny věci, které se z víry rodí, jako ctnost, poznání, zdrženlivost, trpělivost, zbožnost, bratrská náklonnost či láska. To jsou věci, které se vlastně rodí jedna z druhé. Ekumenický překlad to poněkud zastírá, když překládá: „Proto také vynaložte všechnu snahu na to, abyste ke své víře připojili ctnost, k ctnosti poznání, k poznání zdrženlivost, ke zdrženlivosti trpělivost, k trpělivosti zbožnost, ke zbožnosti bratrskou náklonnost a k bratrské náklonnosti lásku.“ Jak se ten význam promění, když přečteme přesnější kralický překlad: „Prokazujte ve víře své ctnost, a v ctnosti umění, v umění pak zdrženlivost, a v zdrženlivosti trpělivost, v trpělivosti pak zbožnost, v zbožnosti pak bratrstva milování, a v milování bratrstva lásku.“ Je to, jako když otevřete balíček a v něm najdete druhý balíček, a když ho rozbalíte, najdete v něm další balíček, a tak pořád dál. Jako ty ruské matřošky. Když dostanete víru a začnete ji skutečně používat, zjistíte, že se z vás stávají ctnostní lidé, lidé obdaření křesťanskými, chvályhodnými vlastnostmi. A když začnete žít ctnostně, tak v tom časem získáte jisté umění, jak říkají kraličtí. Nabudete v tom nové poznání. A čím větší poznání získáte, tím budete ke všemu tak nějak zdrženlivější. A když budeme zdrženliví, no tak nás to přirozeně naučí jisté trpělivosti. Ale co by to byla za trpělivost, kdybychom přitom reptali a neměli před Bohem úctu. Proto se pravá trpělivost prokazuje zbožností. A co by to byla za zbožnost, kdybychom se navzájem hádali a reptali proti sobě. Proto se pravá zbožnost prokazuje bratrskou náklonností. Ale co by to bylo za bratrskou náklonnost, kdyby to byla jen zbožná póza a ne skutečná láska? Bratři a sestry, to je pravý duchovní růst, když z víry roste ctnost, ze ctnosti poznání, z poznání zdrženlivost, ze zdrženlivosti trpělivost, z trpělivosti zbožnost, ze zbožnosti bratrská náklonnost a z bratrské náklonnosti láska. Na jednom konci této řady je víra a na druhém láska. Jako rub a líc téže mince. Jedno bez druhého nemůže existovat. Roste-li naše víra, projeví se to na druhé straně nárůstem lásky. Jestliže málo milujeme, pak je to známkou, že není něco v pořádku s naší vírou.

Bratři a sestry, v úvodu jsem řekl, že víra je úzká životní cesta. Ale když se víra postupně rozrůstá jako strom z malého seménka a když prorůstá jako kvas do našeho života, potřebuje stále víc a víc prostoru a postupně ovlivňuje všechny oblasti života. Naše vlastnosti, naše poznání, naši vůli, naši zbožnost, naše vztahy. A Boží království tak postupně přebírá vládu v našem životě a získává čím dál širší pole působnosti. Boží království zabírá stále větší a větší parcely našeho života. A my smíme vstoupit na jeho území beze strachu, že bychom šlápli vedle. Že bychom na té cestě klopýtli. Budeme mít široce otevřený přístup do Božího království, z které chcete strany, ať už půjde o vztahy, o poznání, o sebeovládání nebo o zbožnost. V tom všem se projevuje víra jako správná cesta a správná vstupní brána. Naše povolání a vyvolení k novému životu se bude moci opírat o víru všude tam, kde se víra projeví a vytryskne. Čím více pilířů, na kterých stojí naše povolání ke křesťanskému životu, tím lépe. A proto se, bratři, píše Petr, tím více snažte upevňovat své povolání a vyvolení. Budete-li to činit, nikdy neklopýtnete. Tak se vám široce otevře přístup do věčného království našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista.

Modlitba: *Pane Ježíši, bojíme se jít tou úzkou cestou víry. Prosíme, dej naší víře růst a rozrůstat se, aby se nám přístup do Božího království doširoka otvíral. Děkujeme ti, že tvé království je mezi námi a že můžeme objevovat jeho nová a nepoznaná zákoutí. Am.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, přimlouváme se za náš sbor, za všechny, kdo do něj patří, kdo sem pravidelně přicházejí nebo kdo společenství kolem tvého slova jen občas či náhodně navštíví. Dej, ať zde všichni naleznou ty vzácné hodnoty tvého království – lásku, radost, pokoj, pravdivost, opravdovost, poctivost, víru a naději. Prosíme tě za ty, kteří hledají tvé království mezi námi, i když ho často před lidmi skrývají svým neetickým jednáním. Prosíme, dej, ať jsme světlem tomuto světu a ne tmou. Prosíme tě za ty, kteří se radují i za ty, kteří pláčou. Dej, ať se jim stáváme bližními a dovedeme jim porozumět. Dej, ať přejeme všem lidem lásku a pokoj, ať odpouštíme a pomáháme. Pane, ty sám nás k tomu vyzbrojuj odvahou a přemáhaj naše zábrany. Prosíme, aby tvé království bylo mezi námi nejen skryté přítomno ale abychom toužebně vyblížili jeho zjevení v plnosti a slávě, které očekáváme na konci věků. Amen.*